

VZGOJNI NAČRT

Ljubljana, junij 2009, dopolnjen februar 2013

1 ZAKONODAJNA IZHODIŠČA VZGOJNEGA NAČRTA:

Zakonska podlaga vzgojnemu načrtu je Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 in 25/08), ki v 60.č členu opredeli vzgojno delovanje šole, v 60.d členu opredeli vzgojni načrt šole, v 60.e členu govori o pravilih šolskega reda in v 60.f členu o vzgojnih opominih.

Pri pripravi vzgojnega načrta smo upoštevali zakonske podlage in priporočila stroke, predloge staršev in izhajali iz lastnih izkušenj pri delu z otroki.

2 ŠTIRJE STEBRI IZOBRAŽEVANJA, KOT IZHODIŠČNI TEMELJ OBLIKOVANJA VZGOJNEGA NAČRTA

Učiti se, da bi:

- vedeli,
- znali delati,
- znali živeti v skupnosti in drug z drugim,
- znali biti in živeti s seboj.

Mednarodna komisija v okviru UNESCO - Delors, 1996

Vzgoja in izobraževanje morata omogočiti vsakemu človeku, da sam rešuje svoje probleme, oblikuje svoje odločitve in nosi svojo odgovornost.

3 OBLIKOVANJE VZGOJNEGA NAČRTA

Vzgojni načrt šole izhaja iz ciljev osnovne šole in je del letnega delovnega načrta šole.

Vsebuje:

1. vizijo šole, ki temelji na skupno sprejeti izjavi o poslanstvu šole, temeljne vrednote in vzgojna načela,
2. vzgojne dejavnosti,
3. vzajemno sodelovanje s starši.

Oblikovali so ga strokovni delavci šole v sodelovanju s starši in učenci. Sprejme ga Svet šole.

3.1 VIZIJA, TEMELJNE VREDNOTE IN VZGOJNA NAČELA

Na šoli smo vprašali učence, učitelje in starše, katere vrednote so za njih najbolj pomembne. Na osnovi odgovorov smo sestavili lestvico vrednot, ki so na naši šoli najpomembnejše. Te so:

- STRPNOST,
- ODGOVORNOST,
- DISCIPLINA,
- DELAVNOST,
- SODELOVANJE,
- ODNOS DO ZNANJA,
- SAMOZAVEST,
- PREDVIDEVANJE POSLEDIC LASTNIH DEJANJ,
- SPOŠTOVANJE DOGOVORJENIH PRAVIL SKUPNEGA ŽIVLJENJA.

Na osnovi ugotovljenih vrednot učiteljev, učencev in staršev smo oblikovali izjavo o poslanstvu šole:

SMO SODELUJOČA SKUPNOST DELAVCEV, UČENCEV IN STARŠEV NAŠE ŠOLE, KI ŽELI
VZPODBUJATI VSE NAŠE POTENCIALE, DOSEGATI VISOK NIVO ZNANJA, OSEBNOSTNO RAST
IN GOJITI MORALNE IN ETIČNE VREDNOTE.

Naslednji korak je bil oblikovanje vizije šole:

VSI UČENCI, NJIHOVI STARŠI IN DELAVCI ŠOLE SI BOMO PRIZADEVALI OBLIKOVATI TAKŠNO ŠOLO, KI BO OMOGOČALA DOSEGANJE KVALITETNEGA ZNANJA IN NA OSNOVI DEMOKRATIČNIH VREDNOT RAZVIJALA POTENCIALE VSAKEGA POSAMEZNIKA TER SKRBELO ZA MORALNI IN ETIČNI RAZVOJ V SKUPNOSTI .

Oblikovali smo naslednja vzgojna načela INDIVIDUALIZACIJE, ENAKOSTI, POZITIVNE NARAVNANOSTI IN DOBROBITI UČENCA:

- oblikovanje optimalnega življenjskega, učnega in vzgojnega okolja v fizičnem, psihološkem, socialnem in duhovnem smislu,
- vključevanje in strpnost, sodelovanje,
- skupno reševanje težav, dogovarjanje,
- zavzetost za vsakega posameznika, iskanje odličnosti posameznikov in odnosov,
- zaupanje in zagotavljanje varnosti,
- razvijanje obče človeških in demokratičnih vrednot,
- spodbujanje delavnosti in medsebojne pomoči,
- uporabnost znanja za življenje.

1.2 VZGOJNE DEJAVNOSTI ŠOLE

Temeljijo na načinih doseganja in uresničevanja vizije, vrednot in zastavljenih ciljev. Osnova vzgojnega delovanja je pogovor.

Vzgojne dejavnosti šole so: 1. proaktivne vzgojne dejavnosti,
2. svetovanje in usmerjanje,
3. vzgojni postopki in strategije reševanje problemov,
4. vzgojni ukrepi.

3.2.1 PROAKTIVNE VZGOJNE DEJAVNOSTI, KI JIH BOMO IZVAJALI NA NAŠI ŠOLI:

- Razvijanje in skrb za ugodno socialno klimo, občutek varnosti, zaupanja in sprejetosti, izvajali dejavnosti, ki postavljajo v ospredje medsebojno povezanost in sodelovanje;
- Oblikovanje oddelčnih in šolskih dogovorov o temeljnih vrednotah skupnega življenja in načinih ravnanja – pravila šole in oddelka;
- Aktivno vključevanje učencev v načrtovanje, izvajanje in vrednotenje učenja in dela v skladu z njihovimi zmožnostmi;
- Sistematično razvijanje socialnih veščin, prostovoljno delo, vrstniška pomoč;
- Poudarjanje in nagrajevanje zglednega vedenja učencev, pogovori o takem vedenju;
- Obravnavanje različnih življenjskih problemov vrstnikov in odraslih in usposabljanje za uspešno reševanje takih problemov;
- Navajanje na procese samovrednotenja, samokontrole in sprejemanja odgovornosti, vzpodbujanje zavedanja svobode in omejitev v izbiranju vedenja;
- Medvrstniško svetovanje in posredovanje;
- Izvajanje dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost;
- Načrtno, sistematično in redno vključevanje staršev v življenje in delo šole (formalno sodelovanje, delavnice za starše, predavanja, šola za starše, vključitev v različne dejavnosti šole - dneve dejavnosti, tabore, šole v naravi, posebne oblike dela z oddelki);
- Spoznavanje okoliščin, v katerih se pojavljajo za šolo značilni problemi ter spoznavanje stališč in predlogov vseh udeleženi;
- Odzivnost in pravočasnost pri reševanju problemov;
- Zagotavljanje kakovostnega učnega procesa z uporabo učnih metod, ki upoštevajo razvojne sposobnosti učencev, jim omogočajo aktivno sodelovanje.

3.2.2 SVETOVANJE IN USMERJANJE

Cilji svetovanja in usmerjanja so, da se učenci učijo:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojeti o svojih vedenjih in ravnanjih drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- empatičnega vživljanja v druge,
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte,
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, čustvena napetost, konflikti, apatičnost, frustracije, doživljanje neuspehov, depresija...,
- razvijati pozitivno samopodobo.

3.2.3 VZGOJNI POSTOPKI

Z vzgojnimi dejavnostmi želimo dosegati zastavljene cilje. Omogočati želimo sprejemanje in udejanjanje naših skupnih vrednot. Vzgojna načela in vzgojne strategije so sestavni del programa šole in sledijo viziji in ciljem, ki smo si jih zastavili. Učenci bodo spoznavali odgovornost za medosebne odnose, mir, sožitje, vrednotenje lastnih ciljev in reševali probleme na konstruktiven način.

3.2.3.1 MEDIACIJA IN RESTITUCIJA

Temeljna načela mediacije in restitucije:

- Za učenca sta mediacija in restitucija prostovoljna ponujena možnost ter priložnost za učenje novih vzorcev vedenja in novo kulturo odnosov ter možnost učenja iz napak;
- Spodbujata pozitivno vedenje in poudarjata vrednote; ne spodbujata obrambnega vedenja, kar storita kritika in kaznovanje;
- Zahtevata odločitev, samoodgovornost in napor učenca;
- Učenec ustvarjalno rešuje problem v dogovoru z učitelji in ostalimi vpletenimi.

Postopek mediacije se uvede ob vseh vrstah konfliktov z namenom izboljšati komunikacijo in odnose.

3.2.3.2 STRATEGIJA REŠEVANJA PROBLEMOV IN KONFLIKTOV POSTOPNOST REŠEVANJA

- Strokovni delavec, ki je v dani situaciji odgovoren za učenca,
- razrednik,
- šolska svetovalna služba,
- ravnatelj,
- oddelčni učiteljski zbor,
- celotni učiteljski zbor.

POSTOPEK OBRAVNAVE

- pogovor z učencem oz. učenci,
- ugotovitev razlogov za konflikt,
- uporaba metode mediacije za konstruktivni dialog in reševanje konfliktov,
- razmišljanje o posledicah dejanja,
- iskanje načinov za razrešitev konflikta,
- v razgovor se vključi tudi starše učenca ali učencev.

DELO S POSAMEZNIKOM

- ozaveščanje, da vsak izbira lastno vedenje in da ne moreš spreminjati vedenja drugega, še zlasti ne na nasilen način,
- ozaveščanje potreb in iskanje možnosti za realizacijo teh potreb na sprejemljiv način,
- vživljanje v težave drugega,
- navajanje na razmišljanje o posledicah neprimerne ravnanja,
- izdelava načrta konkretnih sprememb vedenja.

ISKANJE PORAVNAVE

skupaj z učencem/ci, po potrebi tudi s starši poiščemo ustrezno nadomestilo za poravnavo škode ali neprimerne vedenja.

DELO Z ODDELČNO SKUPNOSTJO

- DELO RAZREDNIKA (pogovor o problematiki – na ta pogovor lahko razrednik povabi tudi učitelja, ki je bil odgovoren za učence v času nastanka konflikta, iskanje povezovalnih

aktivnosti, reševanje nastalih težav - učnih, vzgojnih, medosebnih in osebnih, vključevanje posameznikov v aktivnosti šole);

- **DELO UČITELJSKEGA ZBORA** (pogovor o realni sliki v oddelku, iskanje pozitivnih kvalitet oddelka, na katera področja se lahko opremo pri reševanju težav, iskanje rešitev, pomoč razredniku);
- **SVETOVALNA SLUŽBA** (pridobivanje informacij v oddelku, sodelovanje na razrednih urah in drugih aktivnostih oddelka, iskanje rešitev in pomoč v konkretnih primerih, spremljanje problematike posameznih učencev, pomoč učitelju);
- **VKLJUČEVANJE STARŠEV V REŠEVANJE VZGOJNIH TEŽAV** (Starši sodelujejo v procesu reševanja vzgojnih težav njihovih otrok v fazi svetovanja in usmerjanja ter so kot partnerji vključeni v vseh nadaljnjih postopkih. Nekateri starši se težje vključujejo v reševanje problemov, zato se jim ponudi alternativna dejavnost - v reševanje problemov se vključijo zunanje institucije oz. se starše napoti v starševsko delavnico, šolo za starše...);

3.2.4 VZGOJNI UKREPI

Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano s priložnostmi za učenje in spreminjanje vedenja. Namenjeni so zaščiti pravic, vzdrževanju pravil in dogovorov ter upoštevanju obveznosti.

ALTERNATIVNI VZGOJNI UKREPI SO:

- Družbeno koristno delo: dodatne zadolžitve izven pouka:
 - urejanje knjig v knjižnici;
 - opravljanje (domačih) nalog pod nadzorom pred ali po pouku;
 - pomoč dežurnemu učitelju pri dežuranju;
 - pomoč v jutranjem varstvu ali v podaljšanem bivanju;
 - pomoč dežurnim pri malici oz. kosilu;
 - pomoč pri urejanju šolske okolice;
 - pomoč pri pospravljanju učilnice, telovadnice, garderobe in drugih prostorov (npr. urejanje stolov v jedilnici);
 - druga oblika pomoči, ki jo določi učitelj ali razrednik
 - priprava govornega nastopa in predstavitev v času razredne ure.
- poravnava škodljivih posledic ravnanja,
- obvezna strokovna obravnava v šoli ali izven nje,
- ukinitvev nekaterih pravic, ki so pridobljene s statusom učencev ali nekaterimi ugodnostmi,
- zadržanje na razgovoru.

FORMALNI VZGOJNI UKREPI

Kadar pa učenci zavračajo samopresojo, svetovanje in usmerjanje, niso pripravljene upoštevati potreb in pravic drugih, ponavljajo kršitve šolskih pravil in dogovorov uporabljamo formalne vzgojne ukrepe

Učencu se izreče vzgojni opomin, kadar krši dolžnosti in odgovornosti določene z zakonom, drugimi predpisi, akti šole. Izrečejo se v primeru, da vzgojne dejavnosti in ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena. V primeru težjih kršitev lahko šola izreče vzgojni opomin. V tem primeru se vsi predhodni ukrepi preskočijo.

Vzgojni opomin šola lahko izreče le trikrat v šolskem letu.

Če je učenec prejel vzgojni opomin, razrednik v sodelovanju s strokovnimi delavci šole, učencem in starši sestavi Individualiziran vzgojni načrt, kjer so opredeljene konkretne vzgojne dejavnosti, postopki in vzgojni ukrepi za izboljšavo učenčevega vedenja. Kadar starši učenca niso pripravljene sodelovati, oblikuje šola individualizirani vzgojni načrt brez njih.

3.2.5 NAČINI UKREPANJA OB KRŠITVAH

Šola je dolžna zagotoviti varno vzdušje v šoli ter pogoje za kvaliteten pouk. Namen ukrepanja ni kaznovalne narave, ampak pomoč učencu, da se umiri, preneha s svojim ravnanjem, začne sodelovati pri pouku in se začne spoštljivo vesti do učiteljev, sošolcev ter ostalih zaposlenih na šoli.

3.2.5.1. LAŽJE KRŠITVE

- ne izpolnjuje šolskih ter učnih obveznosti;
- ne spoštuje šolskih pravil;
- s svojim vedenjem moti pouk in delavce šole pri delu;
- ogroža lastno varnost in zdravje (npr. tekanje po hodnikih);
- zamuja ali neopravičeno izostaja od pouka (do 12 ur) in drugih vzgojno izobraževalnih dejavnosti;
- neodgovorno ravna s premoženjem šole ali z lastnino drugih udeležencev v vzgojno izobraževalnem procesu in s tem namerno povzroči materialno škodo.

ZAPOREDJE UKREPOV

Vsi izrečeni ukrepi se zapišejo v mapo vzgojnih ukrepov.

- 1) opozorilo učitelja učencu;
- 2) ponovno opozorilo učitelja učencu. Pogovor z razrednikom;
- 3) opravljanje koristnega dela v šoli. Vsebino in izvedbo koristnega dela določita učitelj, razrednik in starši po skupnem pogovoru. Po končanem delu razrednik preveri opravljeno delo;
- 4) mediacija in restitucija. Postopek mediacije se uvede ob vseh vrstah konfliktov z namenom izboljšati komunikacijo, novo kulturo odnosov in ustvarjalnost pri iskanju rešitev za izboljšavo medosebnih odnosov. Restitucija se nanaša poravnavo škodljivih posledic vedenja;
- 5) začasna ukinitvev ugodnosti (status športnika, kulturnika.) Razrednik seznani starše;
- 6) pogovor učenca s ŠSS. Razrednik seznani starše. Zapisnik pogovora se vstavi v mapo vzgojnih ukrepov;
- 7) pogovor učenca s pomočnico ravnatelja. Razrednik seznani starše. Zapisnik pogovora se vstavi v mapo vzgojnih ukrepov;
- 8) pogovor učenca z ravnateljico ali pomočnico ravnatelja, ki učenca obvesti, da mu bo ob naslednjih kršitvah šola izrekla vzgojni opomin. Razrednik seznani starše. Zapisnik pogovora se vstavi v mapo vzgojnih ukrepov;
- 9) šola izreče vzgojni opomin.

3.2.5.2 TEŽJE KRŠITVE

V primeru težje kršitve lahko šola izreče vzgojni opomin. V tem primeru se vsi predhodni ukrepi preskočijo.

- 12 (ali več) ur neopravičenih izostankov;
- namerno poškodovanje ali uničevanje šolske opreme, zgradbe ter stvari in opreme drugih delavcev šole;
- popravljanje in vpisovanje ocen v šolsko dokumentacijo oz. popravljanje že ocenjenih testov;
- uničevanje uradnih dokumentov ter ponarejanje podatkov in podpisov v uradnih dokumentih in listinah, ki jih izdaja šola;
- zastraševanje in izzivanje;
- grob verbalni oz. fizični napad na učenca, učitelja, delavca šole ali drugo osebo;
- prihod v šolo pod vplivom alkohola in drugih psihoaktivnih sredstev in napeljevanje sošolcev k takemu dejanju v času pouka, na dnevih dejavnosti in drugih organiziranih oblikah vzgojno izobraževalne dejavnosti;
- uporaba mobilnega telefona in avdio ter video naprav v času pouka oz. izvajanja drugih dejavnosti v okviru pouka (brez dovoljenja učitelja) in PB;
- snemanje in fotografiranje v šolskih prostorih in okolici šole brez dovoljenja učitelja;
- prinašanje predmetov v šolo, ki lahko služijo tudi kot orožje;
- uporaba pirotehničnih sredstev v šoli, na zunanjih površinah šole ali na šolskih ekskurzijah;
- zapuščenje šole ali šolskega igrišča v času pouka in PB oz. izvajanja drugih šolskih dejavnosti brez dovoljenja učitelja.

Težje kršitve, ki jih bo šola praviloma prijavila policiji (ker vsebujejo elemente kaznivega dejanja) ali centru za socialno delo:

- spolno nadlegovanje učencev ali delavcev šole;
- naklepni fizični napad na učenca, učitelja, delavca šole ali drugo osebo;
- ogrožanje življenja ali zdravja učencev in delavcev šole;
- izsiljevanje učencev ali delavcev šole;
- kraja lastnine šole, drugih učencev, delavcev ali obiskovalcev šole.

Če šola prijavi dejanje policiji, o vzgojnih ukrepih in vzgojnih kaznih odloča učiteljski zbor. Predlog pripravi strokovni delavec, ki je priča dogodku, razrednik, ravnateljica ali pomočnica ravnatelja in šolska svetovalna služba.

POHVALE, PRIZNANJA IN NAGRADE

Učenci ali skupine učencev lahko za uspešno in prizadevno delo v šoli prejmejo pohvale, priznanja in nagrade. Pohvale, priznanja in nagrade učencem ali skupinam učencev predlagajo:

- oddelčne skupnosti in skupnost učencev šole,
- razrednik,
- drugi strokovni delavci šole,
- mentorji dejavnosti,
- ravnatelj,
- starši.

POHVALE

Pohvale so lahko ustne ali pisne.

Kadar se učenec ali več učencev izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, so ustno pohvaljeni.

Pisne pohvale podeljujeta razrednik ali mentor dejavnosti za aktivnosti, ki trajajo celo šolsko leto. Razrednik podeljuje pisne pohvale za delo v oddelčni skupnosti ali za individualno napredovanje učenca. Mentor podeljuje pisne pohvale za prizadevno delo pri interesnih ali drugih dejavnostih.

Pisne pohvale se podeljujejo za:

- prizadevnost ter doseganje vidnih rezultatov pri pouku, interesnih dejavnostih in drugih dejavnostih šole,
- bistveno izboljšanje učnega uspeha v primerjavi s preteklim šolskim letom,
- doseganje vidnih rezultatov na šolskih tekmovanjih in srečanjih učencev z različnih področij znanja in delovanja,
- posebej prizadevno in učinkovito delo v oddelčni skupnosti učencev ali skupnosti učencev šole,
- nudenje pomoči tistim, ki jo potrebujejo (izjemna skrb za zdravje, medsebojne odnose – prostovoljno nudenje pomoči učno šibkejšim učencem, dobrodelnost – zbiranje učnih pripomočkov za sovrstnike na šoli, v Sloveniji ali v tujini...),
- aktivno sodelovanje pri organizaciji in izvedbi različnih dejavnosti in prireditiv, pomembnih za delo šole.

Pisne pohvale se lahko podelijo tudi skupini učencev. Skupinske pisne pohvale podeljuje ravnatelj šole.

PRIZNANJA

Priznanja podeljuje učencem ravnatelj šole, in sicer za delo oziroma dosežek, ki je pomemben za celotno šolo ali znatno prispeva k ugledu šole v širši skupnosti.

Priznanja se izrekajo za:

- večletno prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov pri šolskem delu,
- doseganje vidnih rezultatov na tekmovanjih in srečanjih učencev, ki so organizirana za območje celotne države,
- večletno prizadevno sodelovanje in doseganje rezultatov pri interesnih in drugih dejavnostih,
- večletno prizadevno delo v oddelčni skupnosti, skupnosti učencev šole ali šolskem parlamentu.

NAGRADE

Učenci, ki prejmejo priznanje, so lahko tudi nagrajeni. Vrsto nagrade za posameznega učenca določi ravnatelj v sodelovanju z razrednikom oziroma mentorjem. Praviloma so nagrade knjige ali pripomočki, ki jih učenec lahko uporablja pri pouku ali drugih dejavnostih šole. Priznanja in nagrade podeljuje ravnatelj ob zaključku šolskega leta na slavnosten način.

3.3 VZAJEMNO SODELOVALNI ODNOS S STARŠI

Načelo vzajemnega sodelovanja temelji na zavedanju, da so starši najpomembnejši vir informacij o otroku. Pomembno je, da šola in starši gradijo skupno polje vzgojnega delovanja. Skupno reševanje problemov in iskanje rešitev je pomembno za optimalen razvoj, v dobro otroka. Demokratičnost odnosov je možna le ob upoštevanju različnih pogledov, mnenj, vrednot, izmenjavi informacij, medsebojnem spoštovanju in upoštevanju različnosti. Da bi lahko uresničevali načelo vzajemnega sodelovanja, pa je nujno upoštevanje starševskih pravic in dolžnosti, učiteljevih pravic in dolžnosti, ki izhajajo iz njegove strokovnosti.

OBLIKE SODELOVANJA

- Šola in starši vzajemno sodelujejo pri oblikovanju življenja in dela šole;
- Sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju različnih vzgojno izobraževalnih dejavnosti, proaktivnih in preventivnih vzgojnih dejavnosti, svetovanja in usmerjanja, mediacije, restitucije, povrnitve škod, vzgojnih ukrepov;
- Obveščanje staršev - govorilne ure, roditeljski sestanki, pisna obvestila, telefonsko obveščanje, plakati, oglasne deske, internetno obveščanje.

Šola si prizadeva za kvaliteten odnos s starši, ki so najpomembnejši vzgojitelji svojih otrok. Starši in učitelji pomenijo otroku najpomembnejši vzor in vir za posnemanje na poti v odraslost. Le skupna slika o otroku bo omogočala, da se bo razvijal v skladu s svojimi potrebami in danostmi. Zadovoljni, strpni in sodelovalni starši in učitelji so tisto, kar otrok potrebuje za kvalitetno odraščanje.

2 SPREJEM IN SPREMLJANJE VZGOJNEGA NAČRTA

Vzgojni načrt je del letnega delovnega načrta. Sprejme ga svet šole na predlog ravnatelja. Vzgojni načrt bomo strokovni delavci šole, starši in učenci izvajali in spremljali v prihodnjem šolskem letu. Po potrebi bomo izvedli popravke, ki jih bo ožji tim vnesel v vzgojni načrt. O uresničevanju vzgojnega načrta ravnatelj najmanj enkrat letno poroča svetu staršev in svetu šole. Poročilo je sestavni del samoevalvacije šole. Vzgojni načrt je bil sprejet 2. 6. 2009 in stopil v veljavo 1. 9. 2009, dopolnjena verzija Vzgojnega načrta je bila sprejeta na seji Sveta šole 20. 2. 2013 in stopi v veljavo s 1. 3. 2013.

V.d. ravnatelja
Štefka Brodar

Predsednik Sveta šole
Jasmin Burzić

V Ljubljani, 20. februar 2013